«Շիրակացու ճեմարան»
միջազգային գիտակրթական համալիր

Հանրապետական հանրակրթական բաց օլիմպիադա հայոց լեզվից

2025-2026 ուստարի

8-րդ դասարան

Ես իմ անուշ Հայաստանի արևահամ բառն եմ սիրում...

Եղիշե Չարենց

Սիրելի՛ բարեկամ, կարդա՛ այս գրվածքը, որը նշանավոր հայ գրող Հակոբ Պարոնյանի ստեղծագործության արևելահայերեն մշակումն է:

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐԻ ԳՈՂԸ

Կատարի՛ր առաջադրանքները:

1. Գրվածքի ո՞ր բառերը՝ որպես բացատրություն կամ հոմանիշ, տրված դարձվածքների կողքին պիտի գրես: Հիշի՛ր, որ մեկ բառ չես գրելու. դրանք մի քանիսն են (5 միավոր):

   Ցուղ ու մեղրի մեջ լինող—հարուստ, ունևոր, մեծատուն, մեծահարուստ

   Աչքի սուրմա թռցնող—գող, թալանչի, ավազակ, կողոպտիչ, ավարառու, ելուզակ

2. Տեքստից գտի՛ր տրվածների հոմանիշները, գրի՛ր համապատասխան տողում (5 միավոր).

   Դրամապանակ - քսակ

   Խազալ--խաչամ

   Զորձ- ցնցոտի, հնոտի

   Խայտալ---ոստոստել/ ոստոստալ

   Արևազալ---առավոտ

3. Տեքստում գտի՛ր և համապատասխան բառի կողքին գրի՛ր տրվածների հականիշները (5 միավոր):

   Ընչազուրկ---հարուստ, ունևոր, մեծատուն, մեծահարուստ

   Դառը---անուշ--------------------------------

   Գոս----դալար--------------------------------

   Անճոռնիակալ--երախտապարտ----------

   Վայրազաբար--մեղմաբար----------------

4. Տեքստում գտի՛ր և դո՛ւրս գրիր հետևյալ արմատներն ունեցող բառերը: Ձմռռանաս բառերը վերլուծել բառակազմորեն, նշել հնչյունափոխությունը առկայության դեպքում (10 միավոր):

Կա---մերձակա = մերձ+կա

Սեր-սիրով = Սիր-սեր+ով /ե-ի/, սիրելի = սիր-սեր+ելի /ե-ի/, սիրալիր =սիր-սեր+ա+լիր /ե-ի/

Ուշ---ապշահար = ապ+ շ-ուշ+ա+հար /ու-ն սղվել է/

Բար—բարի= բար+ի, բարեկիրթ = բար+ի+ա+կիրթ, /ի+ա=ե/ բարեկամ = բար+ի+ա+կամ /ի+ա=ե/

Առ—ավարառու=ավար+առ+ու

5. Համեմատի՛ր արեգակ և դռնակ բառերը. նշի՛ր դրանց նմանությունները և տարբերությունները (5 միավոր):

Նմանություն—երկուսն էլ բառ են, ունեն 6 հնչյուն

Տարբերություն—արեգակ- եռավանկ, կազմությամբ բարդ, երկու արմատ ունի՝ արեգ+ակ/աչք/.

դռնակ-երկվանկ, կազմությամբ ածանցավոր՝ դռն-դուռն+ակ ածանց.

Արեգակ բառի մեջ հնչյունափոխություն չկա, դռնակ բառում ու ձայնավորը դարձել է ը, որը չի գրվում: ԱԿ ածանցը դուռ բառին փոքրացուցիչ իմաստ է տվել, ինչպես սանձ՝ արոռ-արոռակ, թռչուն-թռչնակ և այլն:

6. Տեքստից դո՛ւրս գրիր «քաղաքավարի» բառերը: Ի՞նչ ես կարծում, դրանք ի՞նչ դեր ունեին այս պատմության մեջ (10 միավոր):

Բարի օր, հազար բարի, քաղաքավարի, սիրալիր, խնդրեմ, խնդրում եմ, ծառայել Ձեզ, քաղցրությամբ հարցնել, քաղաքավարությամբ և հեզորեն, սիրով, հարգելիս, համեցե՛ք, բարեկիրթ, շնորհակալություն, երախտապարտ եմ, սիրելի պարոն, բարեկամս, մեղմագին, Ձեզնից խնդրել, շատ սիրով...

Նախ հարուստը սկսեց քաղաքավարի խոսել՝ առանց վախենալու գողի տարճանակից, իսկ գողը ընդօրինակեց նրան: Քաղաքավարի և բարեկիրթ խոսքը փրկեց հարուստին զինված ավազակին: Հենց այդ բարեկիրթ խոսքի շնորհիվ մարդը հետ ստացավ իր ունեցվածքը...

7. Քեզ չզարմացրե՞ց գրվածքի ավարտը։ Ի՞նչ ես կարծում ավազակը մոռացե՞լ էր, թե՞ դիտավորյալ էր գողոնը թողել հնամաշ վերարկուի գրպանում։ Ի՞նչն օգնեց հարուստ մարդուն **(10** միավոր**)**։

Միավոր	Նկարագրություն
10	1. Ստեղծագործաբար և հանգամանորեն պատասխանել է հարցերին, դրսևորել է երևակայություն և տրամաբանված մոտեցում։ 2. Շարադրանքը կառուցված է կուռ տրամաբանության հիման վրա։ Մտքերը ձևակերպում է գրագետ և հստակ։ 3. Բառապաշարը հարուստ է. կիրառում է պատկերավոր արտահայտություններ։ 4. Ուղղագրական, կետադրական, քերականական, բառագործածության սխալներ չկան։
9-8	1. Հանգամանորեն պատասխանել է հարցերին, դրսևորել է երևակայություն և տրամաբանված մոտեցում։ 2. Շարադրանքը կառուցված է կուռ տրամաբանության հիման վրա։ Մտքերը ձևակերպում է գրագետ և հստակ։ 3. Բառապաշարը հարուստ է. կիրառում է պատկերավոր արտահայտություններ։ 4. Ուղղագրական, կետադրական, քերականական, բառագործածության 2-3 սխալներ կան։
7-6	1. Բավարար չափով պատասխանել է հարցերին, մասամբ դրսևորել է երևակայություն և տրամաբանված մոտեցում։ 2. Մտքերը ձևակերպում է գրագետ և հստակ։ 3. Բառապաշարը հարուստ է. կիրառում է պատկերավոր արտահայտություններ։ 4. Ուղղագրական, կետադրական, քերականական, բառագործածության 4-5 սխալներ կան։
5-4	1. Մասամբ պատասխանել է հարցերին, երևակայություն և տրամաբանված մոտեցում չի դրսևորել։ 2. Մտքերը ոչ միշտ է ձևակերպում գրագետ և հստակ։ 3. Բառապաշարը հարուստ չէ։ 4. Ուղղագրական, կետադրական, քերականական, բառագործածության 6-8 սխալներ կան։
3-2	1. Հարցերին, գրեթե չի պատասխանել. երևակայություն և տրամաբանված մոտեցում չի դրսևորել։ 2. Մտքերը գրագետ և հստակ չի ձևակերպում։ 3. Բառապաշարն աղքատիկ է։ 4. Ուղղագրական, կետադրական, քերականական, բառագործածության 9-10 սխալներ կան։
1	Գրել է շարադրանք, բայց շեղվել է թեմայից, անտեսել է հարցերը։
0	7-րդ առաջադրանքը չի կատարել։